

PREPOSISJONAR.....	2
Stad	2
Tid	6
Eigeforhold eller tilknytning.....	9
Preposisjonar i faste uttrykk.....	10

PREPOSISJONAR

Vi deler preposisjonane inn i ulike grupper etter kva dei fortel om:

Stad:	Katten ligg under bordet.
Tid:	Luisa kom til Noreg i går.
Eigeforhold eller tilknytning:	Carmen er mor til Luisa og Leo. Oslo er hovudstaden i Noreg.

Stad

Preposisjonar fortel kvar ein ting eller ein person er i forhold til ein annan ting eller person (sjå biletet under). Kvar er Prikken?

Prikken ligg **under** bilen.

Prikken ligg **på** taket.

Prikken kryp **gjennom** vindaugset.

Prikken står **framfor** bilen.

Prikken står **bak** bilen.

Prikken står **mellom** bilane.

Preposisjonen **i** bruker vi om det som er innanfor eller på innsida av noko:

i bilen, i badekaret, i boka, i skogen, i veska, i lommeboka, i sekken, i maskina

Preposisjonen **på** bruker vi om det som er på toppen av noko, eller på utsida av noko:

på taket, på pulten, på fjellet, på isen, på veggen, på stolen

1

Set inn passande preposisjonar. Sjå biletet på førre side. Nokre må du kanskje bruke fleire gonger.

Luisa går på skule _____ Ålesund. Skulen ligg midt _____ byen. Klasserommet ligg _____ tredje etasje _____ den vidaregåande skulen. _____ døra står det klasse 2B. _____ klasserommet er det 28 elevar. Luisa sit som nummer to på rekkja si. _____ henne sit Eli, og _____ henne sit Per. Til venstre for Luisa sit Anne, veninna hennar. Det er trangt _____ pultane deira. Det heng ei tavle _____ veggen, _____ vindauget er det ein omn, og _____ vindauget heng eit bilete. _____ taket ser vi tre lampar. _____ golvet står det mange sekkar og vesker. Det er mange bøker _____ veskene og sekkane. _____ kateteret sit læraren og skriv _____ ei bok.

2

Sjå deg rundt i rommet der du er. Fortel kvar tinga er. Sjå eksemplet under.

Biletet heng på veggen. _____

I eller på?

Vi bruker også **i** når vi snakkar om land og dei fleste byane i eit land:

i Europa, i Noreg, i Ålesund, i landet, i byen

Vi bruker også **på** når vi snakkar om ei øy eller ein landsdel:

på Cuba, på stranda, på kontoret, på skulen, på fjellet, på Austlandet

Merk! Nokre gonger er det vanskeleg å forklare kva for preposisjon som er rett å bruke:

på postkontoret, men i banken, på Cuba, men i Japan

3**Set inn i eller på.**

Har du vore _____ Vestlandet, _____ Nord-Noreg, _____ Sørlandet eller _____ Austlandet?

Vil du bu _____ Noreg, _____ Cuba, _____ England, _____ Somalia, _____ Tyrkia, _____ Madagaskar, _____ Island, _____ USA, _____ Iran, _____ Filippinane, _____ Thailand, _____ Bosnia eller _____ Sri Lanka?

Vil du arbeide _____ eit sjukehus, _____ eit kontor, _____ ein bank, _____ ein skule, _____ eit hotell _____ ein barnehage, _____ eit verft eller _____ ein butikk?

4**Set inn i eller på.**

Leo går _____ femte klasse _____ barneskulen. Luisa går _____ andre klasse _____ den vidaregåande skulen. Før budde dei _____ Cuba _____ ein by, men no bur dei _____ Noreg _____ landsbygda. _____ gata der dei bur, er det åtte hus. _____ husa bur det menneske frå fleire land. _____ huset til Leo og Luisa bur det fire personar, ein katt og ein hund. Hunden ligg _____ golvet _____ stova og søv medan katten ligg _____ ein lenestol. Dei reiser ofte på tur _____ fjellet, _____ stranda for å bade _____ sjøen, eller dei dreg til byen for å gå _____ kino.

_____ kveld skal dei ikkje _____ kino fordi dei skal _____ konsert.
Søndagane går dei ofte _____ kyrkja eller rundt innsjøen. _____ innsjøen
ser dei ofte fleire båtar. _____ båtane er det fleire familiar som fiskar.

Hjá

Hjá bruker vi framfor namn og titlar på personar:

Carmen har vore **hjá frisøren** i dag.
Luisa var **hjá tannlegen** fordi ho hadde tannverk.
Festen skal vere **hjá Anne**, besteveninna til Luisa.

Når vi skal **dra til** desse personane, må vi bruke **til**:

I morgon skal ho **til frisøren**.
Ho gjekk **til tannlegen** i staden for å ta bussen.
Luisa er på veg **til Anne**.

Merk! I staden for **hjá** kan du bruke **hos**.

5

Set inn *hjá* eller *til*.

I morgon skal Luisa _____ legen.
Ho har time _____ legen kl. 10.00.
Arne har planlagt ein tur _____ onkelen sin i Bergen.
Han skal overnatte _____ onkelen sin.
Carmen må fornye visumet. Då må ho _____ politiet.
På laurdag er vi invitert på middag _____ foreldra mine.
Mormor kjem _____ oss på søndag.
Luisa går _____ bakaren og kjøper nybakte brød.
_____ bakaren er det alltid mykje godt.
Det er alltid koseleg å vere _____ deg.
Dei skal bu _____ oss medan dei er her.
Eg bruker å lese vekeblad når eg er _____ frisøren.

Tid

Preposisjonar i tidsuttrykk bruker vi ofte for å vise når noko skjer eller kor lenge noko varer.

Vi bruker **i** i samband med årstal, månader, veker og andre tidsperiodar:

i ferien, **i** helga, **i** går, **i** januar, **i** år, **i** helga, **i** 2005, **i** tre år, **i** to veker

Vi bruker **på** i samband med namn på vekedagar:

på fredag, **på** måndag

Vi bruker **om** i samband med eit bestemt tidspunkt i framtida:

Luisa skal flytte til byen **om** eit år.

Vi bruker **for – sidan** i samband med eit bestemt tidspunkt i fortida:

Arne kom **for** to veker **sidan**.

Andre vanlege tidspreposisjonar er **før** og **etter**:

Per reiser på ferie **før** sommaren. Han reiser i mai.

Kari reiser heim **etter** sommarferien. Ho reiser heim i slutten av august.

6

Lag svar der du vel mellom desse tidsuttrykka: *i ei veke, om ei veke, for ei veke sidan*

Når skal Luisa reise til Noreg?

Kor lenge skal Luisa vere her?

Når kom Leo til Noreg?

Når hadde du eksamen?

Kva tid skal du dra på ferie?

Budde Arne lenge på Cuba?

Kva tid kom han heim igjen?

Kor lenge varer festivalen?

Når byrjar skulen etter ferien?

7

Set inn rett preposisjon.

Luisa skal begynne på den vidaregåande skulen i byen _____ ei veke. Ho har fått brev om at dei skal begynne _____ tysdag.

Arne kom til Cuba _____ påskeferien _____ 2005. _____ eitt år vil han reise tilbake, men då reiser heile familien _____ vinterferien. Dei skal ha ferie _____ ei heil veke.

Leo gjer leksene _____ at han har ete middag, men _____ han skal på fotballtrening. _____ fredagar, laurdagar og _____ feriar treng han ikkje tenkje på lekser.

Carmen kom frå arbeid _____ eit kvarter sidan. _____ ein time skal ho på norskkurs. Ho skal gå på norskkurs _____ eitt år.

I, om eller på?

I: Vi bruker **i** om årstider og tider på døgnet. Vi bruker **i** om:

Notid: No **i sommar** skal eg ha ferie. (Det er sommar no.)

Fortid: **I vår** tok eg eksamen. (sist vår)

Framtid: **I haust** skal eg byrje å studere. (hausten som kjem)

Merk! Etter **i** får vi ubestemt form av substantivet.

Om: Vi bruker **om** i samband med årstider og om tid på døgnet som gjentek seg:

Noko som skjer ofte: **Om kvelden** går eg vanlegvis tur.

Noko generelt: **Om morgonen** står sola opp.

Merk! Etter **om** får vi bestemt form av substantivet.

På: Vi bruker **på** for å fortelje kor lenge sidan det var at noko hende:

Ho har ikkje vore her **på fleire år**.

Vi bruker også **på** om tida vi har brukt eller skal bruke på å gjere noko:

Kan ein lære norsk **på eitt år**?

8

Set inn tidsuttrykka i fjor, i, i dag, i morgon, eller i sommar.

Vil du vere med på tur _____? Nei, _____ har eg ikkje tid, men kan vi ikkje dra _____?

Luisa og Leo skal reise til Cuba _____. Carmen blir ikkje med sidan ho var der _____. Arne var der _____ 2005.

_____ har eg vore oppe altfor lenge! No legg eg meg. Og _____ vil eg sove lenge, så ikkje vekk meg!

9

Set inn tidsuttrykk: om sommaren, om vinteren, om morgonen eller om kvelden

Luisa bruker å smørje niste _____ før ho går til skulen. Leo er seint oppe _____, så han smør matpakke _____ dagen før.

Kor varmt er det på Cuba _____? Det kan bli 40 plussgrader, men _____ er det omtrent som om sommaren i Noreg. _____ blir det tidleg mørkt i Noreg, men _____ er kveldane lyse.

10

Set inn tidsuttrykk med på.

Luisa har ikkje sett venene sine på Cuba _____. Ho har heller ikkje snakka med dei _____.

Leo har vore sjuk, og han har ikkje vore på skulen _____.

Arne køyrde frå Oslo til Ålesund _____.

_____ flaug Carmen frå Cuba til Paris.

Leo gjer leksene sine _____.

11

Set inn rett preposisjon.

Luisa liker seg i Noreg _____ sommaren, men ikkje _____ vinteren. Men _____ vinter skal ho lære seg å gå på ski. Kanskje greier ho å lære det _____ nokre veker?

Carmen er alltid trøtt _____ morgonen, men _____ kvelden liker ho å vere oppe lenge. _____ kveld må ho nok leggje seg tidleg. Ho skal nå eit fly som går tidleg _____ morgon.

_____ ein halv time var Leo ferdig med leksene sine _____ dag. Han gjer vanlegvis lekser _____ ettermiddagen, men i dag venta han til kvelden.

Eigeforhold eller tilknytning

Vi bruker ulike preposisjonar for å vise eigeforhold, eigenskapar, slektskap eller anna tilknytning.

Vi bruker **til** når vi snakkar om:

at nokon eig noko: Dette er **huset til Carmen og Arne**.

slektskap: Luisa er **systema til Leo**.

Vi bruker **på** når vi snakkar om:

eigenskapar ved tinga eller gjenstandane: **Fargen på huset** til Carmen og Arne er gul.

Vi kan også bruke **i** eller **på** når vi snakkar om tilknytning:

Mange i Noreg er opptekne av vêret.

De må gjere **alle arbeidsoppgåvene i boka**.

Han snakka med **alle som budde på staden**.

Til eller for?

Til bruker vi om den som mottek noko:

Carmen kjøpte ei bok **til Arne**.

For fortel kven noko gjeld for:

Det er vanskeleg **for meg** å skjøne kva du seier.

12

Set inn rett preposisjon.

Kva er namnet _____ den nest største byen på Cuba?

Sonen _____ Carmen heiter Leo, systema _____ Leo heiter Luisa, og mannen til

Carmen heiter Arne. Kva var namnet _____ faren til Luisa og Leo?

Kva var namnet _____ den familien som budde her før?

Eg liker ikkje fargen _____ denne jakka. Og så er prisen _____ jakka for høg!

Smaken _____ denne isen likte eg ikkje.

Bilen _____ Arne og Carmen er heilt ny og fin, men eg hugsar ikkje fargen _____ han.

Kan du uttale dette ordet _____ meg?

Han gav passet sitt _____ politiet.

Det er lett _____ meg å snakke engelsk.

Carmen har bakt ei kake _____ Leo.

Kva fekk du _____ bursdagen din?

Det er vanskeleg _____ henne å vere aleinemor med tre barn.

Arne lagar kaffi _____ Carmen.

Det er hyggeleg _____ Luisa å bli invitert i selskap.

Preposisjonar i faste uttrykk

Vi har mange faste uttrykk med ulike preposisjonar. Det finst ingen reglar for desse. Derfor må du lære dei etter kvart.

Under finn du eksempel på nokre som er mykje brukte.

Uttrykk med **for**:

Naboane **viste interesse for** den nye familien i gata.

Luisa **vart presentert for** den nye klassa.

Dei **er redde for** at dei ikkje skal trivast her.

Carmen **er glad for** at dei har flytta.

Dei **har bestemt seg for** å flytte.

Uttrykk med **av**:

I ferien vil Luisa berre **slappe av**.

Du kan få **låne** denne boka **av** meg!

Du må **slå av** datamaskina når du er ferdig.

Ikkje gløym **å skru av** varmen!

Han **har godt av** litt forandring no.

Uttrykk med **i**:

Carmen og Arne **er glade i** kvarandre.
Luisa **er** ikkje **einig i** det Leo seier.
Leo **går i** femte klasse på Vik skule.
Luisa gjekk **inn i** det nye huset.
Carmen lurte på kva som **var i veggen med** Leo.

Uttrykk med **med**:

Kva **driv** du **på med** om ettermiddagane?
Leo må **arbeide** meir **med** matematikkleksene.
Luisa **er** ikkje **einig med** Leo.
Luisa og Leo flytta til Noreg **saman med** mor si.
Carmen **hjelper** Leo **med** matematikkleksene.

Uttrykk med **til**:

Har du **tid til** å hjelpe meg med leksene?
Svalbard **høyrer til** Noreg.
Leo **er** svært **flink til** å snakke norsk.
Kva skal vi **ha til middag** i dag?
Leo fekk **lov til** å vere oppe til klokka tolv om kvelden.

Uttrykk med **på**:

Luisa **svarte** rett **på** alle spørsmåla.
Carmen bad Leo om å **vente på** henne i bilen.
Veit du kva dette heiter **på norsk**?
Luisa **tok på** seg den nye kjolen.
Carmen gleder seg til å **reise på ferie** til Cuba.

Uttrykk med **etter**:

Arne **leiter etter** brillene sine overalt.
Leo **er ivrig etter** å lære mange norske uttrykk.
Kameraten din var her og **såg etter** deg!
Etter mi mening er norsk vanskelegare enn spansk.
Høyrer du **etter** kva eg seier til deg?

Uttrykk med **frå**:

Luisa får ofte spørsmål om kvar ho **kjem frå**.
Nynorsk er litt **forskjellig frå** bokmål.
Carmen prøvde å **omsetje** brevet **frå** spansk til norsk.
Luisa har ikkje **høyrte frå** venene sine på ei stund.
Ver snill og **sei frå** viss de ikkje skjønner kva eg seier!

Uttrykk med **over**:

Carmen er **klar over** at språket kan bli eit problem.
 Leo liker ikkje at Luisa prøver å **bestemme over** han.
 Er du sjuk? Når du får medisin, **går** det nok **over**.
 Luisa må **tenkje over** kva fag ho vil studere.
 Arne er **imponert over** kor flink Leo er til å snakke norsk.

Uttrykk med **om**:

Carmen måtte **spørje om** vegen til kjøpesenteret.
 Leo **bryr seg** ikkje **om** at han nokre gonger svarer feil.
 I denne boka kan vi **lese om** Cubas historie.
 Luisa **fortel** klassekameratane sine **om** Cuba.
 Arne vart ofte **spurd om** kva han meinte om Cuba.

14

Sett inn rett preposisjon.

Eg er einig _____ deg.

Har du lyst _____ noko å drikke?

Kva har du lyst _____? Å gå på kino eller å gå ut?

Ho vart overraska _____ å møte henne.

Leo er for ung _____ å sjå denne filmen.

Har du tid _____ å hjelpe meg?

Er du interessert _____ politikk?

15

Lag setningar med desse faste uttrykka.

å arbeide med _____

å ta på seg _____

å sjå etter _____

å bry seg om _____

å høyre frå _____

å vere flink til _____

å vere einig i _____

å vere klar over _____

å vere redd for _____

